

յի 5 սէնէ, վէ Լօզն, Սիրարտ Բուէն
վէ Պօրթէյի Իքիշէր սէնէ վէ Կէլհուեհի
պիր սէնէ մահպուսիյէթէ հիւքմ իյ-
էմիլ տիր :

Արնօ, Էօտ, Կամպօն վէ Բուվիէ,
զըկապրնտան, 20 սէնէ քիւրէնէ վէ
Անտրիէօ տախի 10 սէնէ մահպուսիյէ-
թէ հիւքմ օլունմուշլար տըր :

**ԳՐԾԹ ԱՆՏՐԱՍԻ ՎԷ ԻԻՉԻՆՃԻԻ
ՆԱՐՈՒՆ**

Գրծթ տը Պայսթ, Բրուսիանա նէ տէ-
րէնէտէ խաւիմ իտի իսէ, Գրծթ Ան-
րասի տախի, տէվլէթի մէզքիւրէյէ օլ
գատար տօսթ տուր տէյի զանն օլուն-
մազտա տըր :

Մէզքիւր զանն, թապիի հալէ բէք
միւվաթք օլունմուշլար, հազգլը
պիր զանն տըր :

Մահարիսթան, 1866 սէնէսինտէն
էվիլէ նէ իտի : — Ավսթրիանն ատի
պիր թէպաա միլէթի :

Շիմտի նէ տիր :

— Խտարէյի հիւքիմէթտէ, մութ-
լազ սուրէթտէ Ավսթրիանն օրթաղը,
վէ հէմտէ միւսալի (հաւասար) սու-
րէթտէ օրթաղ տըր :

Տիմէք տիր քի, Մահարիսթան, 1866
սէնէսինտէն էվիլէնէ հալտէ իտի իսէ,
պիր սէնէ զարփնտա, պիւսպիւթիւն
անն մուղալիի օլան հալէ կէլմիշ տիր-
եանի ատի թէպաալըգտան, պիր հիւքմ
տարլըգ մէվգըսնա եիւքսէլմիշ տիր,
նէ աղիմ թէպաալտիւլթ :

Մահարիսթան քիմին սայէսինտէ
էօյլէ պիր նիլմէթէ նայիլ օլապիլմիշ ի-
տի :

— Մութլազ սուրէթտէ Բրուսիա
սայէսինտէ. Կանի Բրուսիանն 1866
սէնէսինտէ գազանմիշ օլունմուշլար
թու հալթ սայէսինտէ :

Վազաա Բրուսիա, Մահարիսթանը
սէրպէսթ գըլմազ մազսէտի իլէ տէ-
յիլ իտի քի Մատօլա մուհարէպէսին
գազանտը, վէ քէնտիինն Մահարիս-
թան սէրպէսիյէթիւնտէն զիւտտէ միւ-
հիմմ մէնփաալթլարը պուլունմուշ օլ-
մասա, պէլքի մէզքիւր մուհարէպէյի
գազանմազ տախի իսթէմէյէթէ իտի-
լաքին մատամ քի Բրուսիա, իսթէյէ-
րէք եալիտ իսթէմէյէթէ Մահարիս-
թան հիւքմտարլըգըն հաւաթ պուլ-
մասնա պիր վասթթա օլմուշ իտի իմ-
տի Մահարիլարըն մուհարէպէթիւնի,
թապիսթիլ իլէ, հիլ տէյիլ իսէ պիր
տէրէնէյէտէք, քէնտիինէ ճէլլ իտէ-
նէք իտի :

Մահարիլարըն, Բրուսիալարըն սէվ-
մէք իլին մէհպուրի պիր մէլլանլարը
տախի պուլունմազտա տըր, վէ պու-
տալի թապիի տիր :

Մահարիլար, պէլքի հազգլը տախի
օլարազ էօյլէ զանն իտէլլէր քի, Բրուս-
իանն պիւսպիւթիւն վէ Ավսթրիանն
քիւլիւլմէսի սայէսինտէ էլտէ իմիլ
օլունմուշլարը մէվգըլարըն, թէքարէն
Բրուսիանն քիւլիւլմէսի վէ Ավսթրի-
անն տախի թապիի սուրէթտէ պիւ-
լիւմէսի իլէ եինէ զայլ իտէլլէր տէյի
կէօրիւնիլ քի, Մահարիլարը, Բը-
րուսիալարըն սէվմէյէ մէյիւլ գըլան
մէզքիւր իլինն հալ, իւլիւննի Նաբօ-
լէնա պիր պէտպալթլըգ տահա ա-
րթիւշ տըր :

Իլիլք տահա զիւտտէ իլիլք հու-
սուլէ կէթ իտիլի կիպի, քէնտիինէ
խի տահա զիւտտէ քէնտիինէ հուսու-
լէ կէթ իլիլք :

Բրուսիանն Մատօլաա գազանտը-
ղը քիւթուհալթ, քէնտիինէ եհնի քիւ-
թուհալթ տախի գազանտըրաճազ
ուսուլարըն հուսուլէ կէթ իլիլք օլուն-

ղու կիպի, Պրանսանն մէզքիւր մու-
հարէպէտէ Ավսթրիա իլէ պէրապէր
խարապ օլմուշ օլմասը տախի, քէնտի-
սի իլին, եհնի խարապիյէթ ուսուլ-
լարը հուսուլէ կէթ իլիլք տիր :

Թարափէյնտէն պիրիսինէ խալըլը
վէ տիկէրինէ տախի մազարալթլը օլ-
մուշ օլան ուսուլարտան պիրիսի տէ
Մահարիսթանն սէրպէսթ գըլմուշա
տըր :

Շիւքսէսիլ պիր շէյ տիր քի, Գրծթ
տը Պիլմարգ, Պրանսա իլէ տախի մու-
հարէպէյէ կիրիշէնէք վազ թիւն կէլմիշ
օլմասնա գարար վիրիպ, Ավսթրիա-
յը պիլթարափ տուրտուրթմազլըլը
Բուսիայա հէվալէ իմիլիսինտէ, պիրի
իտի քի, Ավսթրիա իլիլքին կիտիլին-
տէն ելարապ, Բուսիայը տախի սայ-
մամազա մէհպուր գըլմուշազտա, Ա-
վսթրիա հիւքիմէթիւնն Նաբօլէ օլան
Մահարիսթան, Ավսթրիանն մէլլի-
եալթնա գարալը, իքիւնի վէ պէլքի
Բուսիանն քիւլիւլմէսի տախի գալթի պիր
էնկէլ օլմազ իտի :

Տիմէք տիր քի Բրուսիա իլին, Ա-
վսթրիայը եհնմէքիլքտէն, իքիւնի
պիր մէնփաալթ տահա հուսուլէ կէլ-
միշ իտի. եանի Պրանսա իլէ տախի
մուհարէպէյէ կիրիշէյիսինտէ, Մահար-
իլար, Բրուսիանն թէքարէն քիւ-
լիւլմէյի վէ քէնտի իսթիլլալիյէթէ-
րի թէհիլքէ թապէթնա կիրիշէյի գը-
ղուսու իլէ պըրազմաեաճազլար իտի
քի, Ավսթրիա, Պրանսա իլէ պիրիլէ-
սին :

Պունա գարալըլըգ, Պրանսա, զալէն
Պատօլա մուհարէպէսինտէ, Ավսթրիա
իլէ պէրապէր խարապ օլմուշ օլուն-
ալ, Բրուսիա իլէ քէնտիսի տախի մուհա-
րէպէյէ թութուլտուգտա, այնի Ա-
վսթրիանն խարապիլիյէթի նէթիւնէ-
սի օլան Մահար իսթիլլալիյէթի, Ա-
վսթրիայը քէնտիսինտէն այլըմասը իլէ
Պրանսանն իքիւնի պիր խարապիլիյէ-
թի ուսուլարընտան պիրիսի օլմուշ
տուր :

Իլլթէ պունուն իլին տիր քի, Կարթ-
մըղտա, հէր պիր տէվլէթիւն սէլմէ-
թի հալի, մութլազ սուրէթտէ, քէն-
տի ուսուլա իտարէսի պաշլնտա պու-
լունանն բօլիթիլգաա մէհարէթիլի
թապի պուլունմազտա տըր :

Վազթիլմիլք բօլիթիլգաալարը օլ տէ-
րէնէտէ նազիք պիր հալ քէնպ իլմիլ-
լէր տիր քի, եալընը, աճէլլի պիր
գարար, վէ անճազ պիր չարըլը թէտ-
պիր, հիւքիմէթի, խարապիլիյէթի
խարապիլիյէթէ կէօթիլթմէյէ քիփայէթ
իտէր :

Պուտէփա, վիլենանն վանտէրէր
նամ զազթմալնտա կէօրիլէն վէ թէ-
վարիսնէ պիւլիւք էհէմիլիյէթտէն
պուլունմազտա օլան, վէ շիմիլիյէ տէ-
կին կիլիլտէ գալան պիր վազա, քեա-
միլէն սահիճ օլունմուշ թազտիրտէ,
նիլէ ճիհէթիլլէր իլէ Բրուսիանա տախի
մազարալթ պուլունմազալը տէրքեար
օլան Մահարիսթան իսթիլլալիյէթի-
նիլ, 1870-71 սէնէլէրի մուհարէպէ-
սինտէ, նէ տէրէնէյէտէք Գրծթ տը
Պիլմարգըն իլինէ եարամըլ օլմասը,
աչիքեար սուրէթտէ պէեան իլլէմէք-
տէ տիր :

Վանտէրէր զազթմալնտա օլուն-
ան լազա, մէզքիւր զազթմալնն
պէեաննա, պիր Պրանսալը տիրալթ
թարափնտան եազլըլը տըր : Իլլթէ
անն իլիլտաալ :

Ավսթրո-Մահար հիւքիմէթիւնին
շիմիլքի Բէյիսի վիլքէլարը Գրծթ
Անտրասի, պիր Պրանսա վէ Ավսթրիա
իլլէթիփազ թապալվուրունտա, ալի-

տէքի թալը ու հարէքթմալ պուլուն-
մուշ տուր :

1867 սէնէսինտէ, Գրծթ տը Պայսթ
վէ իմէրալթ Դաբօլէն, Սալպուրի-
տա կէօրիլլալիլքիւնտէ, Պրանսա վէ
Ավսթրիա տէվլէթիլլէր պէյնիստէ, պիր
իլլէթիփազ պիւսպիւթիլլէր թէմէլ թաշըն
վազ իլլտիլլէր :

Պիր գաշ կիւն սօնրա, Մահար իլի-
քէլարը Բէյիսի պուլունան Մ. Անտ-
րասի տախի, Պրանսա իմէրալթ օրու
իլլէ կէօրիլլալիլ, վէ օլ վազլթ իմիլ-
լալթ օրու միւշալիլլէյէ, աչքաանա ա-
չքա պէեան իլլտիլ քի, քէնտիսի,
էօյլէ պիր իլլէթիփազըն հուսուլէ կէլ-
մէսինէ հիլ պիր եարտըլ իլլէթիլլէնէք
իտի վէ էկէր պիր ահտնալ իմիլլալի-
սա պիլլէ, աալ պիր զըլմէթի պու-
լունմալաճազ իտի, քիւնքի Մահար-
իլար, Ավսթրիանն պիր տէփա տահա
Բրուսիանա գարալը մուհարէպէյէ գալ-
գըլմասնա աալա լազի օլմալաճազ-
լար իտի :

Մանան սօնրա, Մ. ա' Անտրասի,
այնի պէեանալթըն պիր գաշ տէփա
տահա, վէ տահա զիւտտէ էհէմիլիլթ
վիրիլի սուրէթտէ, կէրէք Պրանսա-
նն խարիլիլլէ նազլըլը Տիւք տը կրա-
ման, վէ կէրէք Բէյլաաա Պրանսա
Պաշ Գոնօլլաա պուլունան Մ. տը
Գաւթէլանա թէքըրիլլէր իլլէմիշ տիր :

Մ. ա' Անտրասի շուսու սէօյլէմէք
իսթիլլէր տէյի կէօրիլլալիլքտէ իտի քի,
Գրծթ տը Պայսթ, քէնտի շալիսի մէվ-
գըսը իլլէթիլլալիլքտան օլարազ, մէզ-
քիւր թէքիլլէ գուլազ աալաա մէհ-
պուր պուլունմազտա իտի իսէ տէ,
քէնտիլլազըրալարըն չօլլազ էհէմ-
իլլէթ վիրիլլէմէք տէյի, պիլլալթ իմ-
րէրալթ Դաբօլէն քէնտիսի տախի,
պունլարը պիր վիլքէլա մէհիլիլտէ
պէեան իլլէմիշ, վէ քէնտի նազլիլլէ-
թիլլէ ալիլտէքի սուրէթտէ վէ պա-
ղըրալազ պիր սէօյլէյիլլէ իսթիլլալ
վիրիլլէ տիր :

«Մահարալ, խային (մատիլ) տիր-
լէր» :

Իլլթէ պուլունա պիլլէր Պրանսալը
տիրալթըն, վանտէրէր զազթմալն-
տա եազլըլ օլունմուշ մէքիլլալուն
իլիլտաալ :

Սահիճ օլմասնա ինանաճազ հազգ-
լը սէպէպլէր պուլունան մէզքիւր հի-
քեպէ, իմէրալթ Դաբօլէնտան, նէ
տէրէնէք քէօր քէօրիլլէ (գահալիլթա-
լար) մուհարէպէ կիրտալը իլինէ ա-
լըլըլ օլմասնա պիլլալ պիր իսպաթ
տահա ալթըրըլ օլուն :

Պրանսա իմէրալթ օրու, 330-000 նէ-
փէր աալըլ իլլէ, թէքմիլ պիր միլ-
հօստան իպարիլլէ վէ իլլէ նէվի զափ-
լէթ վէ պօղիլուն թէհիլլէպիլլալն արի
պիր օրտոյա գարալը չօլալըլնտա,
հէր հալտէ պիրալազա պաշալ տէվլէթ-
լէրին, մէհպուրի Պրանսանն իմտալը-
նա գօլմալարը իլլէթիլլալիլլէ հիսապա
ալթըլ պուլունմալը իտի :

Բրուսիանն, Պրանսան պիւսպիւ-
թիւն չըլնալըլ պիւրօպալն գատէրի
տիլմէնիլլէ էլլէն ալմալնտա, էն զի-
եալտէ թէհիլլէ թապէթնա պուլուն-
անազ օլան տէվլէթ, Ավսթրիա տէվ-
լէթի իտի, իմտի Պրանսանն թէքմիլ-
սուրէթտէ պօղիլուն իլլէթիսի
ալմազլըլա գօլմազ օլան տէվլէթլէ-
րին իլլէ հէր հալտէ Ավսթրիա օլուն-
ազ իտի :

Վայլէթլէ իլլէթիլլալն պուլունտու-
ղու իլլէր, իմէրալթ Դաբօլէն, Ա-
վսթրիանն սօնրաալ իսթիլլէր իսթի-
մէք Պրանսա օրտուսուսու եարտըլը-
նա գօլմալա մէհպուր գըլմաճազըն

քէնտի գատէր տէփէթիլլէն իլլէ կիւ-
լիւնտէ գալտ իլլէմիշ իտի :

Ավսթրիա, հէր նէ գատար Մահար-
իլարըն գարալը կէլմէսի իլլէ, Պրանսա-
եա միլ թէփիլ պուլունմազլըլըլէր
իլլէթիլլէ իտի իսէ տէ, Պրանսանն խա-
րապիլլէթի վէ Բրուսիանն տահա զի-
եալտէ քէնպի ազալթ իլլէմէսի նէ-
թիլլէսի, Ավսթրիանն տախի բօլիլթի-
գաա մէվգըսը խարապիլլէթիլլալ գա-
լար գըլաճալը կէօրիլլալիլքտէ, Ա-
վսթրիալը վէ Մահար, հէր նէվի սայ-
ղըն պիր թարափ իտէրէք, իսթիլլէր
իսթիլլէթ, վէ պիլլալթ քէնտի սէլա-
մէթլէրի իլլէ, Պրանսանն իմտալըլա
գօլաճազլար իտի :

Նաբօլէնտան էօյլէ պիր զանտա
պուլունմալը հազգլը պիր շէյ մի իտի
տէյիլ մի իտի, եալտա Ավսթրո-Մա-
հար հիւքիլլալէթի, Պրանսանն իմտա-
ալընա գօլմալըլ օլմասը իլլէ, տօղ-
լու պիր թարիլթա մի պուլունմալ եա-
լտա չարըլը պիր բօլիլթիլաալ մը
պուլունմալ տուր, օլ պապտէ էփիլա-
րը ուսուլի պիր իմիլլալաալ տէյիլ
տիր, լաքին հէր պիրալթալթ էօյլէ
կէօթիլլալիլլէր տիր քի, Նաբօլէն,
պիր տէփա մուհարէպէյէ պալլալըլ-
տըլտան սօնրա, Ավսթրո-Մահար քըր-
գալի օրտուլարըն տախի, մէհպուրի
Բրուսիայա գարալը հարէքթմէ պալա-
եաճազլարըն պիր իլլէթաալ սըրաալ-
նա կէլիլլալէ մէյիլալ պուլունմալ ի-
տի :

Ձիւնքի պիր տէփա Ավսթրիա եհ-
րինտէն գըլմալաալազտա, ալթաալն-
տան տախի Բուսիա, ինկիլլէթըրա վէ
սայիլլէ, եա պիր թարափա եա օ պիր
թարափա եարտըլ իլլէթլէ գալթըլա-
ճալար, վէ պու սուրէթլէ, պիլլալիլ
էլլալա, գարալալարը պիր հալ քէնպ
իտէնէք, վէ մէզքիւր գարալալարըլըլը,
Պրանսանը, եա պիւսպիւթիլլէ խարա-
պիլլէթտէն գուրթալաճազ, եալտա
օլ տէրէնէտէ խարապիլլէթտէ գարար
գըլտըրմաեաճազ իտի :

Իմէրալթ Դաբօլէն, աալա պու-
լալ իլլէթիլլալիլլէր, եալտա վիլաալ
կէլլէնէքլէր շիւքսէլլէ օլան իլլէթիլլալիլ
հալլէրէ կիլլէնմէքիլլէն եօլա չըգաա
եալտա աալա եհրինտէն գըլմալա-
մասա իտի, Ավսթրո-Մահար հիւքիլ-
մէթիլլէ տախի էօյլէ պիր չարըլը հա-
լէ տիւշար գըլմալ, վէ հազգլալթէն-
տէ, շիմիլլիլ բօլիլթիլաալ գուրթլէթ
ինգըրալը հալլէն վալ իլլէմէք իտի :

Մէրգուլ Պրանսալը տիրալթըն
մէքթուպունտա օլունան հիլլալլէ
քիւլիլլէն սահիճ օլունալա, պալազա
պիր սահիճիլլէ տահա մէյիլաալ չըլ-
միշ օլուն :

Մ. ա' Անտրասի, 1867 սէնէսինտէ,
Մահարիլարըն իսթիլլալիլլէթի պա-
գալը իլլէթիլլէրէ քէք պիւլլալ պիր էմ-
նիլլէթէ մալիլ պուլունմալալ, Ավսթ-
րո-Մահար հիւքիլլալէթիլլէ բօլիլթի-
գաալա իլլէթիլլէ ինգըրալըն պիլլէ
կէօղէ ալարալ, Մահարիլարըն, Բը-
րուսիալարըն հազգլընտա քէնտի տօսթ-
լալալարընտա տէվալ իլլէթիլլէրէ գա-
լար վիրիլլէ տիր :

Գրծթ Անտրասի, շիմիլ, թէքմիլ
Ավսթրո-Մահար հիւքիլլալէթիլլէր
իլլէթիլլէրէ օլմուշ օլունալա հալ-
տէ, հալաալ այնի էփիլալըն պալըլ
սազլալըլ մը տըր :

ՄԱՆՁՈՒ ՊԱՉԻՍ
ԿԱՐԱՊԵՏ 3. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթի տալ իլլէթիլլալ իլլալարընտա
Նոյ 29 իլլի իտիլլաալ :